

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та деяких інших законів України щодо забезпечення
збалансованості бюджетних надходжень»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами
України Заблоцьким Мар'яном та іншими,
реєстраційний номер 4101-2 від 01 жовтня 2020 року
до першого читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (далі – законопроєкт) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроєктом пропонується внести зміни до Податкового кодексу України (далі – Кодекс), до законів України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального», від 16 січня 2020 року № 466-ІХ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» та інших законів України, зокрема в частині стимулювання економічної активності суб'єктів господарювання в умовах триваючих карантинних обмежень у зв'язку з поширенням на території України коронавірусної хвороби (COVID-19), забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2021 році, у тому числі шляхом підвищення ставок податків.

Стосовно уточнення положень Кодексу щодо справляння частини чистого прибутку (доходу) та дивідендів на державну частку

Законопроєктом пропонується внести зміни до пункту 46.2 статті 46 Кодексу, згідно з якими платники частини чистого прибутку (доходу) та/або дивідендів на державну/комунальну частку подають розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну/комунальну частку за формою, затвердженою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, та фінансову звітність».

Зазначаємо, що у пункті 46.1 статті 46, підпунктах 49.18.6, 49.18.7 пункту 49.18, пункті 49.19 статті 49 чинної редакції Кодексу та у запропонованій редакції нового абзацу пункту 57.1 статті 57 Кодексу назву податкової звітності викладено як «розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку».

Крім того, статтями 11 та 11¹ Закону України від 21 вересня 2006 року № 185-V «Про управління об'єктами державної власності» передбачено подання державними унітарними підприємствами та їх об'єднаннями, а також

господарськими товариствами саме розрахунку частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну частку.

Враховуючи викладене, запровадження змін до пункту 46.2 статті 46 Кодексу у частині назви податкової звітності як «розрахунок частини чистого прибутку (доходу), дивідендів на державну/комунальну частку» може призвести до законодавчих колізій та непорозумінь між платниками податків та контролюючими органами.

Щодо внесення змін до розділу VI «Акцизний податок» Кодексу

Стосовно внесення змін до пункту 226.8 статті 226 Кодексу щодо реквізитів марок акцизного податку на рідини та ведення обліку і звіту про використання марок акцизного податку повідомляємо, що запропоновані зміни реалізовані Законом України від 16 січня 2020 року № 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» та набувають чинності 01.01.2021.

Пропозиція щодо скасування марки акцизного податку для маркування таких підакцизних товарів як звичайні (неігрсті) вина, сушло виноградне, зброджені напої, фактична міцність яких вища за 1,2 відсотка об'ємних одиниць етилового спирту, але не вища за 15 відсотків об'ємних одиниць етилового спирту, за умови що етиловий спирт, який міститься у готовому продукті, має повністю ферментне (ендогенне) походження, не підтримується, оскільки така норма унеможливить контроль за обігом алкогольних напоїв, призведе до збільшення надходження у торговельну мережу контрабандних та контрафактних алкогольних напоїв, а також нелегально виробленої продукції, що вплине на обсяги надходжень до бюджету, та буде нести загрозу для здоров'я споживачів.

Стосовно запровадження нульової ставки акцизного податку на спирт етиловий, який використовується для виробництва жиру криля (*Euphasia superba*), та можливості видачі податкового векселя його виробниками зазначаємо, що для реалізації вказаних норм доцільно оцінити їх вплив на показники бюджету та розробити механізм контролю за цільовим використанням спирту етилового, отриманого виробниками жиру криля (*Euphasia superba*).

Запропоновані зміни в частині можливості обладнання суб'єктами господарювання місця відпуску продукції, для виробництва якої використовується отриманий спирт етиловий, іншими технічними засобами обліку виробленої продукції залежно від такої продукції, а не витратомірами-лічильниками обсягу виробленої продукції, не підтримується, оскільки саме обладнання витратомірами-лічильниками дозволяє забезпечити контроль за цільовим використанням спирту етилового на підприємствах, які використовують його для виробництва продукції та на яких не встановлено податкові пости.

Стосовно внесення змін до розділу VIII «Екологічний податок» Кодексу

Щодо збільшення у 10 разів ставок екологічного податку за обсяги скидів забруднюючих речовин у водні об'єкти, які перевищують ліміти скидання, визначені у дозволі на спеціальне водокористування, та у разі відсутності у водокористувача такого дозволу зі встановленими в ньому лімітами скидання

Плата, яка справляється за використання природних ресурсів з метою видалення (елімінації) відходів або побічних продуктів, справляється у формі екологічного податку. Ставки екологічного податку відображають оцінку вартості заходів територіальних громад з усунення шкоди, заподіяної довкіллю таким спеціальним використанням природних ресурсів.

Відповідно до частини першої статті 238 Господарського кодексу України за порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності до суб'єктів господарювання можуть бути застосовані уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування адміністративно-господарські санкції, тобто заходи організаційно-правового або майнового характеру, спрямовані на припинення правопорушення суб'єкта господарювання та ліквідацію його наслідків.

Види адміністративно-господарських санкцій встановлені статтею 239 Господарського кодексу України.

Адміністративно-господарські санкції, у тому числі у формі штрафів, наприклад, за порушення лімітів водокористування або провадження господарської діяльності без спеціального дозволу, сплачуються суб'єктом господарювання з прибутку підприємства, і таким чином, на відміну від екологічного податку, який включається у розрахунок собівартості тарифу з надання комунальних послуг, не призведуть до збільшення тарифу на суму зазначеного штрафу, тобто відповідальність не буде перекладатися на споживачів послуг.

На підставі викладеного та враховуючи, що права водокористувачів, які здійснюють спеціальне водокористування, можуть бути обмежені органом, який видав дозвіл на спеціальне водокористування чи надав водний об'єкт у користування або в оренду (стаття 45 Водного кодексу України), пропонуємо нові пункти до статті 245 Кодексу щодо збільшення у 10 разів ставки екологічного податку виключити.

Щодо змін до порядку зменшення податкових зобов'язань з екологічного податку зазначаємо, що запропоновані зміни не містять чітко визначеного механізму контролю податковими органами зменшення величини екологічного податку на суму витрат, понесених платниками екологічного податку в межах здійснення ними планованої діяльності, спрямованої на охорону довкілля.

Оскільки екологічний податок є сумою, що вноситься платниками такого податку, у тому числі до бюджетів місцевого самоврядування у розмірі 55 відсотків від загальної суми надходжень екологічного податку, з метою усунення наслідків вже заподіяної під час провадження ними планованої господарської діяльності екологічної шкоди, то органи місцевого самоврядування, які у процесі визначення впливу на довкілля оцінюють плановану діяльність платників екологічного податку

щодо її розміру та наслідків, що будуть заподіяні довкіллю, мають самостійно визначати напрями використання таких фінансових ресурсів для усунення наслідків або на їх упередження (модернізацію).

З огляду на викладене пропонуємо запропоновані доповнення до статті 249 Кодексу виключити.

Щодо внесення змін до підрозділу 4 «Особливості справляння податку на прибуток підприємств» розділу XX «Перехідні положення» Кодексу

Законопроектом пропонується встановити тимчасово, до 01 січня 2025 року, право:

зменшити фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду на суму нарахованого у бухгалтерському обліку доходу від продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, за яким виробником електричної енергії не було отримано оплату;

збільшити фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду на суму оплаченого доходу від продажу електричної енергії за «зеленим» тарифом, на який у попередніх звітних періодах зменшувався фінансовий результат до оподаткування;

зменшити фінансовий результат до оподаткування податкового (звітного) періоду на суму грошових коштів, що отримані гарантованим покупцем та/або оператором системи передачі з державного бюджету для фінансування виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів із забезпечення збільшення частки виробництва енергії з альтернативних джерел відповідно до статті 65 Закону України «Про ринок електричної енергії».

Зазначені пропозиції не узгоджуються з положеннями підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу, згідно з яким об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які виникають відповідно до положень Кодексу.

З метою визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств платники податків зобов'язані вести бухгалтерський облік доходів і витрат та подавати фінансову звітність.

Крім того, такі пропозиції суперечать методології визначення фінансового результату до оподаткування та призведуть до дисбалансу внаслідок визначення доходів і витрат за різними методами, що зі свого боку призведе до штучного заниження об'єкта оподаткування та витрат бюджету.

Стосовно внесення змін до підрозділу 5 «Особливості справляння акцизного податку та екологічного податку» розділу XX «Перехідні положення» Кодексу

Щодо редакції нового пункту 30¹ підрозділу 5 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу зазначаємо, що марками акцизного податку маркуються не рідини, що використовуються в електронних сигаретах, як це зазначено в законопроекті, а ємності (упаковки) таких рідин.

Законопроектом пропонується врахувати внесені до системи електронного адміністрування реалізації пального та спирту етилового залишки пального у деклараціях акцизного податку, починаючи з травня 2020 року, шляхом подання уточнюючих декларацій до звітних періодів, починаючи з травня 2020 року.

Разом з тим, враховуючи зміст запропонованих змін, заявки на поповнення обсягів залишку пального подаються суб'єктами господарювання одноразово, а тому повинні бути відображені в деклараціях того періоду, у якому відбулось таке поповнення залишку.

Пропозиції законопроекту щодо повернення платнику в порядку статті 43 Кодексу сум надміру сплачених грошових зобов'язань з акцизного податку та неврахування сум такого повернення при розрахунку суми залишків акцизного податку, у межах якої платник має право на реєстрацію заявки на поповнення обсягів залишку пального, не підтримуються, оскільки таке неврахування призведе до завищення суми податку, у межах якої платник має право на реєстрацію заявки на поповнення обсягів залишку пального.

Стосовно пропозицій щодо поетапного щорічного підвищення на 5 грн/т ставки екологічного податку в частині викидів двоокису вуглецю зазначаємо таке.

ДПС проведено аналіз впливу одноразового збільшення ставки екологічного податку в частині викидів двоокису вуглецю (на прикладі енергетичного вугілля, яке використовується для генерації теплової та електричної енергії) до розміру 30 гривень за тонну, який показав, що зростання вартості електричної енергії за рахунок запровадження такої ставки (1,5 – 2,6 відс.) є меншим ніж величини зростання індексу цін виробників промислової продукції на 2021 рік (8,2 – 10,9 відсотка).

Крім того, у разі запровадження одноразового збільшення ставки додаткові надходження від екологічного податку до державного бюджету від 96 мільйонів тонн викидів двооксиду вуглецю зростуть на 1440 млн грн порівняно із запропонованим поетапним збільшенням, або на 1930 млн грн порівняно з поточним 2020 роком.

Враховуючи вказане, положення щодо доповнення підрозділу 5 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу новим пунктом 35 не підтримуються.

Щодо доповнення розділу ХХ «Перехідні положення» Кодексу підрозділом 9⁴ «Особливості оподаткування учасників процедури погашення заборгованості на Оптовому ринку електричної енергії України»

Законопроектом пропонується:

зменшення (збільшення) фінансового результату до оподаткування на суму кредиторської (дебіторської) заборгованості, списаної відповідно до Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії»;

зменшення фінансового результату до оподаткування на суму доходу від погашення підтвердженої заборгованості за електричну енергію, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії до 30 квітня 2015 року включно споживачам на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областях, за рахунок джерел, не заборонених законодавством України відповідно до положень Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилися на оптовому ринку електричної енергії», що врахований при розрахунку фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Слід зазначити, що законопроектом не передбачено визначення та затвердження відповідним нормативно-правовим актом Уряду конкретного переліку підприємств – учасників процедури погашення заборгованості, а також сум погашеної підтвердженої заборгованості за електричну енергію, внаслідок чого така процедура може охоплювати велику кількість платників зі значними обсягами заборгованості.

Такі законодавчі пропозиції можуть привести до неоднозначного тлумачення положень Кодексу, сприятимуть використанню платниками схем ухилення від оподаткування з метою необґрунтованого зменшення фінансового результату до оподаткування та, як наслідок, до значних втрат бюджету.

Стосовно особливостей списання податкового боргу на період дії Закону України «Про заходи, спрямовані на погашення заборгованості, що утворилася на оптовому ринку електричної енергії»

Законопроект не визначає податки та види бюджетів, за якими має бути списаний податковий борг, а також не встановлює конкретний перелік підприємств, на які буде розповсюджуватись дія Закону, що може призвести до неправомірного прийняття участі у механізмі списання.

Також законопроектом пропонується встановити майбутню дату, станом на яку буде списано несплачений податковий борг, що сприятиме послабленню податкової дисципліни та спонукатиме до виникнення нового податкового боргу, який у разі реалізації норм законопроекту в будь-якому випадку підлягатиме списанню.

Разом з тим виробниками електричної енергії, на яких згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 05 червня 2019 року № 483 «Про затвердження

Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» покладено спеціальні обов'язки для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії, є ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» та ПрАТ «Укргідроенерго».

Проте у вказаних платників податків податковий борг відсутній.

Отже, запровадження норми щодо списання податкового боргу з виробників електричної енергії, у яких такий борг відсутній, може спонукати цих виробників не сплачувати належні платежі.

Водночас зазначаємо, що списання нарахованих штрафних санкцій та пені здійснюється за наявності підстав та у порядку, встановленому Кодексом.

Щодо списання сум фінансових санкцій (штрафів та пені), які пов'язані з податковим боргом, що виник станом на 01 березня 2020 року і залишився несплаченим станом на 01 вересня 2020 року, у разі повного погашення сум такого боргу протягом 6 місяців

У Верховній Раді України зареєстровано проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (щодо реалізації положень статті 11 Закону України «Про ринок природного газу»)» (реєстр. № 4119 від 18.09.2020), положення якого спрямовані, зокрема, на врегулювання заборгованості ПАТ «Укрнафта» перед бюджетом, у тому числі штрафних санкцій та пені.

Отже, у разі першочергового прийняття законопроєкту № 4101-2 існує ризик, що в результаті проведення передбачених законопроєктом взаєморозрахунків у ПАТ «Укрнафта» може змінитися стан розрахунків з бюджетом, якщо підприємство скористається положеннями стосовно списання штрафних санкцій і пені, які станом на 01.08.2020 становлять близько 8,5 млрд гривень.

Щодо внесення змін до Закону України від 19 грудня 1995 року № 481/95-ВР «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» (далі – Закон № 481)

Пропозиції щодо доповнення статті 11 Закону № 481 є неузгодженими, а саме в запропонованій редакції частини третьої до цієї статті зазначається, що пиво, сидр і перрі (без додавання спирту), призначені до експорту, розливаються у тару та маркуються згідно з умовами відповідної угоди на експорт, а в частині п'ятій статті 11 аналогічна норма поширюється на всі алкогольні напої.

Щодо виключення з переліку документів, які подаються контролюючим органам для отримання ліцензії на право оптової або роздрібною торгівлі паливом або на право зберігання пального, дозволу на виконання робіт

підвищеної небезпеки та експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки

Прийняття запропонованих законопроектів змін до статті 15 Закону № 481 призведе до порушення вимог законодавства з питань охорони праці та певних ризиків здійснення діяльності підвищеної небезпеки суб'єктами господарювання, які не отримали право на здійснення такої діяльності, що наражатиме на небезпеку як таких суб'єктів господарювання та споживачів, так і мешканців навколишніх населених пунктів.

Щодо внесення змін до Закону України від 16 січня 2020 року № 466-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» (далі – Закон № 466)

Стосовно перенесення дати набрання чинності з 01 січня 2021 року на 01 січня 2022 року змін до:

підпункту 14.1 114 пункту 14.1 статті 14 Кодексу щодо поширення визначення мінімального акцизного податкового зобов'язання на сигарилі);

підпунктів 215.3.2, 215.3.2¹, 215.3.3 пункту 215.3 статті 215 Кодексу щодо встановлення ставки на сигарилі та ТВЕНі, мінімального акцизного податкового зобов'язання на сигарилі, пункту 221.2 статті 221 Кодексу щодо визначення податкового зобов'язання на сигарилі за адвалорною та специфічною ставкою;

пункту 226.8 статті 226 Кодексу щодо нанесення на марку акцизного податку на сигарети, цигарки та сигарилі кількості штук у пачці (упаковці);

пункту 17 підрозділу розділу XX «Перехідні положення» Кодексу щодо встановлення тимчасових ставок акцизного податку на тютюнові вироби, тютюн та промислові замітники тютюну з 1 січня 2021 року до 31 грудня 2024 року із їх щорічним збільшенням на 20 відсотків

Реалізація запропонованих змін призведе до втрат бюджету у сумі 5,5 млрд грн на рік (4,3 млрд грн – з вироблених в Україні тютюнових виробів, 1,2 млрд грн – з ввезених на митну територію України тютюнових виробів). Разом з тим ставки акцизного податку на тютюнові вироби, встановлені Законом № 466, були враховані при розрахунку показників дохідної частини Державного бюджету України на 2021 рік.

**Заступник Голови Державної
податкової служби України**

Михайло ТИТАРЧУК